

ÖB:

Regeringsdirektiven leder till fortsatt nedrustning

Av Filip Ingelsson

Flygvapnet inför 1992 års försvarsbeslut

I föregående nummer av FlygvapenNytt (4/91) presenterades flygstridskrafterna i ÖB 92. Sedan dess har förutsättningarna förändrats genom nya direktiv från regeringen. Det fortsatta arbetet med kompletterande underlag inför försvarsbeslutet 1992 beskrivs här.

Regeringens anvisningar. – Regeringen gav i oktober 1991 Överbefälhavaren (ÖB) i uppdrag att inkomma med kompletteringar till programplanen för försvaret 1992-97, d v s ÖB

92, senast den 1 december 1991.

Regeringens anvisningar utgår från en ekonomisk nivå motsvarande alternativ C i ÖB 92. Till detta kommer ett rampåslag för försvaret på 500 Mkr/år

Det finns fortfarande stora militära styrkor med varierande insatsberedskap koncentrerade till Europa, vilka i ett annat säkerhetspolitiskt läge och i ett svårbedömbart tidsperspektiv medför betydande handlingsmöjligheter. Samtidigt innebär den dynamiska och oklara säkerhetspolitiska och strategiska situationen att förvarningssignaler blir svårare att uppfatta och rätt tolka. I den fortsatta utvecklingen torde därför osäkerheten och oförutsägbarheten vara viktigast att betona.

ÖB konstaterar sammanfattningsvis i sitt underlag till regeringen:

- ▶ Internationella utvecklingen är hoppningivande – men osäker. Militär s k handlingsfrihet kvarstår vad gäller oss i Nordeuropa.
- ▶ Regeringsalternativet innebär en fortsatt nedrustning av svenskt försvar. En eventuell ockupation av Sverige bedömer ÖB kommer att gå snabbare med en försvarsstruktur enligt regeringsanvisningens nivåer.
- ▶ Skall regeringens intentioner förverkligas krävs utöver anvisad ekonomi, ytterligare ca 600 Mkr/år.
- ▶ Alternativ A bör utgöra grunden för försvarsmaktens utveckling.

(C+500) och ytterligare 500 Mkr/år (C+1000) för vissa utpekade materielobjekt.

Dessutom anges att priskompensationssystemet skall förändras och ge bättre kompensation för fördyring av teknisk materiel. Kompensationen motsvarar storleken på de materielreserver som ÖB avdelat för att bland annat möta just brister i kompensationssystemet. Jämfört med ÖB 92 innebär det att de avdelade generella reserverna för materielobjekt inte längre behövs. Dessa reserver kan nu inplaneras främst för materielanskaffning.

Flygvapnet skall grunda sin planering på 16 flygdivisioner samt att även J 35-systemet bör ingå. JAS 39-projektet inklusive skolversionen 39B skall fullföljas. FSR-890 och telekrigföringsteknik utpekade som projekt som kan ingå i den utökade ramen (C+1000).

För flygvapnets del innebär anvisningarna att en ekonomisk nivå mellan alternativ C och B uppnås.

CFV underlag till komplettering

Grund- och krigsorganisationen.

– Chefen för flygvapnet (CFV) har till ÖB lämnat ett underlag till komplettering av ÖB 92. I enlighet med regeringens direktiv bibehålls flygflottiljen F 10, dock med endast två av nuvarande tre J 35J-divisioner.

CFV har tidigare funnit det motiverat att reducera grundorganisationen för att få medel för bl a materielanskaffning. CFV finner nu, att nedläggning av myndigheterna F 6 i Karlsborg och F 13 i Norrköping (Bråvalla), som föreslogs i ÖB 92:s alternativ C,

visionen S 37 fördelas ut till andra flottiljer. Fördelningen utreds för närvarande. Samtidigt får F 15/Söderhamn i uppdrag att utbilda och krigsorganisera två divisioner Viggen i stället för som nu en och en halv.

F 13:s JA 37-division överförs ("myndighetsmässigt") till F 16/Uppsala men bibehålls på Bråvallabasen, med planeringsinriktning att när bl a koncessionsbeslut föreligger kunna överföras till F 16. På Bråvalla skapas ett "F 16-detachement". Senast 30 juni 1997 beräknas detta detachement upphöra. Verksamheten vid Bråvalla med bl a JA 37-divisionen bibehålls således under försvarsbeslutsperiodens fem år.

● ● Sammanfattningsvis innebär

kräver omfattande *byggnadsinvesteringar* vid de förband som flygdivisionerna avsågs flyttas till. Det har därför visat sig vara billigare i det femårsperspektiv som försvarsbeslutsperioden omfattar, att endast genomföra delar av dessa åtgärder. Dessutom måste *koncessionstillstånd* erhållas för utökad flygverksamhet vid mottagande förband, innan beslut om flyttning kan tas. CFV kommer att begära sådan koncessionsprövning för samtliga flottiljflygplatser.

CFV föreslår därför, att endast F 13 avvecklas som egen flottilj och myndighet fr o m 1 juli 1992. Spaningsdi-

dessa åtgärder att i krigsorganisationen kvarstår åtta JA 37-divisioner, två J 35J-divisioner, fem AJ 37-divisioner och sex S 37-divisioner. AJ- och S 37 modifieras efter hand till AJS 37.

Inom STRIL-organisationen läggs ett antal fasta radargruppcentraler ned. Så även strilenheten tillhörande F 7 i Sätenäs. Stridsledningsskolan (STRILS) i Tullinge flyttas 1 juli 1994 till F 16/F 20 i Uppsala.

I givna ekonomiska ramar har det inte gått att inrymma en materiell omsättning för den optiska luftbevakningsorganisationen. Systemet måste därför avvecklas med början 1 juli

1992, varvid utbildning till och underhåll av organisationen upphör.

Materielanskaffning

De ökade ekonomiska ramarna i alternativ C+500 i förhållande till ÖB 92:s alternativ C medför, att vissa viktiga materielobjekt som inte tidigare kunde genomföras nu inryms. Dessa är:

► Anskaffning av bombkapsel till AJ/S 37 och JAS 39 avsedd mot mål på marken. – (Se specialartikel på sid 20-23.)

► Ett ökat antal nya radarjaktrobotar (RB 91) till JA 37 och JAS 39.

► Radiosystem 90 (RAS 90) för kommunikation mellan stridsledningscentraler och flygplan ges en hotanpassad utformning med störskydd.

► Anskaffning av den tvåsitsiga versionen av JAS 39 Gripen (39B).

Det är för flygstridskrafternas effekt under kris, neutralitet och krig mycket viktiga system som nu är möjliga att planera in.

Med bombkapseln (DWS 39) kan en motståndares markstridskrafter bekämpas över en stor yta.

En ny radarjaktrobot kan skjutas på betydligt större avstånd än dagens jaktrobotar. Dessutom kan den uppträda helt autonomt efter skottet, d v s den behöver inte styras med hjälp av radarbelysning från det skjutande flygplanet.

Ett *kvalificerat störskydd* i kommande radiosystem 90 är en förutsättning för att våra flygplan skall kunna ledas till sina mål på ett effektivt sätt.

● ● Med JAS 39B kan våra piloter ges en effektivare och mer taktisk realistisk utbildning. Skolversionen av JAS 39 kommer att kunna bära samma vapen som grundversionen (sånär som på den fasta automatkanonen) och kan således utnyttjas fullt ut i krig. – (Se specialartikel på sid 8-9.)

I alternativ C+1000 tillkommer följande materielobjekt:

► Anskaffning av flygburen spaningsradar, FSR-890. ►

Men
LUFT-
FÖRSVARET
prio-
riteras!

Foto: H O Arpfors

- Ny varnings- och motmedelsutrustning (VMS) till JA 37.

En tillförsel av system FSR-890 ger goda möjligheter till tidig upptäckt av en motståndares flygplan och kryssningsrobotar. FSR-890 får liksom övriga flygförband en hög beredskap och kan användas såväl under ett kris-, neutralitets- som krigsskede. Flygburen spaningsradar lämpar sig väl i den av regeringen prioriterade förmågan att möta ett strategiskt överfall. (D v s ett angrepp med mycket kort förvarning.)

Försvarsindustriella konsekvenser

Flyg-, sensor- och elektronikindustrin är starkt beroende av försvarsbeslutet 1992. Det är därför positivt att anskaffning av JAS 39B, störskydd till radiosystem 90 samt (i alt C+1000) FSR-890 och nya varnings- och motmedelssystem till JA 37 kunnat planeras in.

Utveckling och anskaffning av JAS 39B ger förutsättningar för export av Gripen. Om exportorder erhålls sjunker kostnaden för flygvapnet vid fortsatt anskaffning av JAS 39.

Försvarets materielverk (FMV) har utvärderat industrigruppen JAS (IG JAS) offert avseende delserie två (d v s flygplan 31-141) och JAS 39B. FMV konstaterar att den tekniska säkerheten i projektet är tillfredsställande. Den totala kostnaden håller sig i stort inom ramen för tidigare anmälda fördyringar. Ett avtal baserat på offerten skulle dock innebära en ohanterligt *hög kostnad i början* av försvarsbeslutsperioden. Förhandlingar med IG JAS kommer nu att påbörjas med sikte på en beställning av delserie två och JAS 39B sommaren 1992.

En anskaffning av FSR-890 medför, förutom exportmöjligheter, att vidareutvecklingsförmågan för JA 37:s och JAS 39:s radarutrustning bibehålls.

Svagheter i anvisad ram

Regeringens ekonomiska ramar innebär för flygvapnets del en *minskning* med ca 1 miljard kronor per år jämfört med alternativ B i ÖB 92. Det är först i alternativ B som ett balanserat flygvapen kan innehållas. Förhållandet mellan de ekonomiska nivåerna framgår av *diagram 1*.

Trots en rad positiva inslag återstår flera åtgärder som erfordras för att uppnå god balans.

Den planerade tekniska vidareutvecklingen av JAS 39 Gripen efter sekelskiftet med hänsyn till förändringar i hotbilden riskerar att utebli.

Erforderlig modifiering eller nyanskaffning av strilradarstationer kan

Bild 1

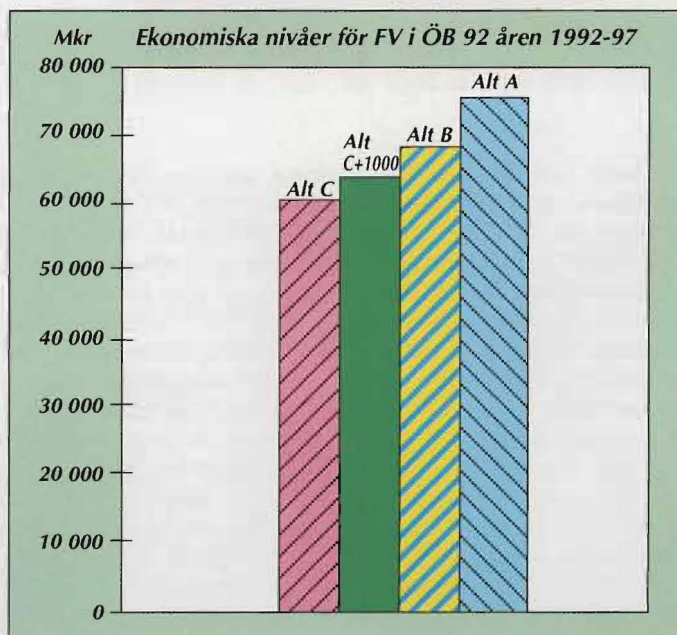
"Alternativ C byggs på med viss bibehållen grundorganisation och viktiga materielobjekt"

JAS 39B – 2-sitsig Gripen.
FSR-890 – flygburen spaningsradar.
Nya varnings- och motmedelssystem (VMS) till JA 37.
Radiosystem 90 ges hotanpassad utformning.
Ny radarjaktrobot anskaffas i större antal. Roboten integreras även på JA 37.
Bombkapsel (BK).
F 13 läggs ned – viss verksamhet blir kvar längst till 1997.
F 6 i Karlsborg bibehålls.
F 10 i Ängelholm bibehålls med två J 35J-divisioner.
Flygvapnet i ÖB 92, alternativ C. "Grundplatta" med bl a 16 flygdivisioner och basförband.

Investering i flygburen spaningsradar är en säkerhetspremie.

Diagram 1

inte ske. Lednings- och informationssystemen kan inte utvecklas som det är önskvärt m h t hotbilden.

Antalet basbataljoner måste minskas från dagens 30 till endast 24. Basförbandens materiella förnyelse blir mycket begränsad. Hela basorganisationen (basbataljon m/85) måste därför ses över.

Det optiska luftbevakningssystemet utgår.

CFV finner att med ett begränsat tillskott av medel *utöver* C+1000 skulle flera av ovan angivna svagheter kunna tillgodoses.

Konsekvenser för FV:s personal

Antalet **yrkesofficerare** för den framtida krigsorganisationens behov har anpassats till de nya förutsättningarna och motsvarar i stort sett dagens tillgång. En anpassning kan ske genom att styra nyrekryteringen. Byte av tjänstgöringsplats blir dock aktuellt för ett antal officerare vid de platser där organisationsförändringar sker.

Antalet **reservofficerare** behöver minskas med ca **140-170** personer fram till 1997. Anledningen är främst att det optiska luftbevakningssystemet utgår.

Antalet **civilanställda** behöver minskas med ca **450** fram till 1997. Detta bedöms kunna ske genom naturlig avgång, mycket återhållsam nyanställning och omfördelning mellan förbanden.

För att mildra konsekvenserna för personalen av förbandsnedläggningar och omorganisation, kommer ÖB att ta fram olika åtgärds paket.

Inom försvarsmakten som helhet drabbas armén och marinen av betydligt hårdare neddragningar på personalsidan än flygvapnet. Det är mer ett krasst konstaterande än en tröst.

ÖB:s ställningstagande

ÖB har omsatt CFV planeringsinriktning i ÖB:s kompletterande underlag inför 1992 års försvarsbeslut. Planeringen i detta dokument ansluter i allt väsentligt till av CFV lämnat underlag.

ÖB har även i sin redovisning till regeringen angett att en omedelbar avveckling av J 35-systemet och F 10 skulle kunna frigöra medel för en mer balanserad utveckling av bl a luftförsvaret.

CFV anser, att det vore kapitalförstöring att inte utnyttja den investering som nyligen gjorts i modifieringen av J 35-systemet. CFV anser också, att ett bibehållande av Draken-divisionerna bäst svarar mot den prioritering av luftförsvaret som regeringen angivit i sina planeringsdirektiv. ■

Bild 2

Krigsorganisationsutveckling i alternativ C + 500 och C + 1000			
	Läge 1992	Mål 1997	Mål 2002
Strilbataljoner	11	10 ¹⁾	0 ¹⁾
Radarflyggrupper	-	-	2 ²⁾
J 35 J-divisioner	3	2	-
JA 37-divisioner	8	8	8
JAS 39-divisioner	-	2	6
AJ 37-divisioner	5 1/2	3	1
S 37-divisioner	6	6	2
Transportflygdivision TP 84	1	1	1
Basbataljoner	30	24	24

1) Optisk luftbevakning är avvecklad. Strilsystemets organisation ses över
2) Endast i C + 1000

Bild 3

FV:s framtida grundorganisation

- ▶ F 13 (Bråvalla) i Norrköping avvecklas med start 1992-07-01, varefter Bråvalla kommer att utgöra ett detachment till F 16 i Uppsala. Spaningsflygdivisionen avvecklas. Jaktdivisionen fortsätter flygverksamheten vid F 13 till dess koncessionsbeslut har tagits om utökad verksamhet vid annan flottilj. Stridslednings- och luftbevakningsenheten omorganiseras och övertas av F 16.
- ▶ F 10 i Ängelholm avvecklas under slutet av perioden 1997-2002. En jaktflygdivision avvecklas med början 1992-07-01.
- ▶ Stridsledningseenheten vid F 7 i Sätenäs avvecklas och uppgifterna överförs till F 10 i Ängelholm.
- ▶ Stridsledningsutbildningen vid Tullinge flyttas senast 1994-06-30 till Uppsala.
- ▶ Personalen minskar med 1) 50 yrkesofficerare till år 2002, 2) 130 reservofficerare och 3) 750 civilanställda fram till 2002.

Antalet Drakenflygplan typ 35 "Johan" kommer att "stympas" något.

Foto: Peter Liander